

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3498/2022. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.020/2021/8. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, dr. Nagy Gabriella Katalin ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.020/2021/8. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alapul szolgáló ügyben a felek 2005. február 1-jétől kezdődő hatállyal határozatlan időre szóló bérleti szerződést kötöttek, amely alapján az alperes a tulajdonát képező üzlethelyiséget bérleti díj ellenében bérbe adta a felperesnek. Az alperes bérbeadóként vállalta a működési feltételek biztosítását, a felperes bérlőként vállalta a helyiség rendeltetésszerű használatát. Az épület további helyiségei (számítógépüzlet, szerviz, műhely, raktár stb.) az alperes használatában álltak. A felperes az általa bérelt helyiségben fehérmű üzletet működtetett. 2015. június 28-án az épületben tűz keletkezett, amelynek következtében a koromlerakódás és a füst károsodást okozott. A felperes módosított keresetében 8 458 381 forint kártérítés és annak 2015. június 28-tól számított késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Állította, hogy az általa bérelt üzlethelyiségben tárolt árukészlet az alperesnek felróható okból keletkezett tűz miatt károsodott. Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatta a kártérítési felelősségének fennállását, és arra hivatkozott, hogy a tűz keletkezési oka ismeretlen. Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban meghozott közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a tulajdonát képező fenti ingatlanban 2015. június 28-án keletkezett tüzeset következtében a felperes által bérelt üzlethelyiségben keletkezett kárért kártérítési felelősséggel tartozik. Kiemelte, hogy a tűz kialakulásának, kiváltó okának megállapítása olyan szakkérdésnek minősült, amely tűzvizsgálati és épületvillamossági szakértői kompetenciába tartozott. Erre tekintettel a perben ennek megfelelő szakterületű szakértőket rendelt ki. Emellett felhasználta az alperes biztosítója által megrendelt egyesített (műszaki és tűzvédelmi) szakértői véleményt, míg az alperes részéről megbízott igazságügyi tűzvizsgálati szakértő magánszakvéleményét az alperes szakmai előadásaként vette figyelembe.
- [4] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. Elsődlegesen a fellebbezésben hivatkozott eljárási szabálysértések fennállását vizsgálta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az előírt tájékoztatási kötelezettségét teljesítette, és az alperesnek a korábbi hatályon kívül helyező végzés ismeretében is tisztában kellett lennie az általa bizonyítandó tényekkel. Az elsőfokú bíróság részéről a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében megkövetelt indokolási kötelezettséget is teljesítettnek tekintette. Utalt arra, hogy az elsőfokú közbenső ítélet indokolása tartalmazta a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok megjelölését, a döntés meghozatalakor értékelt körülmények feltüntetését, valamint az azokkal kapcsolatos jogi álláspont kifejtését, kitérve a szakértő kizárása és új szakértő kirendelése iránti kérelem elutasításának indokaira. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes által csatolt magánszakértői véleményt az alperes szakmai kérdésben előterjesztett álláspontjaként kellett értékelni.
- [5] A másodfokú bíróság alaptalannak minősítette az alperesnek azt a hivatkozását, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az említett kártérítési igény elbírálása körében széles körű bizonyítási eljárást folytatott le, és a tűz keletkezésének helyére és okára nézve a perben kirendelt, teljes körű kompetenciával rendelkező igazságügyi szakértők – a jogvita lényegét érintően egymással

összhangban állóan – kellő magyarázatot adtak. A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

- [6] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. Az alperes azon állítását, miszerint a jogerős közbenső ítélettel helyben hagyott elsőfokú közbenső ítélet rendelkező része hiányos, több okból is tévesnek minősítette. Utalt rá, hogy a régi Pp. 213. § (1) bekezdése az ítélet teljességének követelményét tartalmazza, amely alóli egyik kivételként a régi Pp. 213. § (3) bekezdése lehetővé teszi a bíróság számára, hogy az ott meghatározott feltétel fennállása esetén közbenső ítéletet hozzon. E feltétel meglétét, a jogvitának a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest annak alapján megillető követelés összege (mennysisége) tekintetében való elkülöníthetőségét felülvizsgálati kérelmében az alperes sem vitatta. Amit kifogásolt, az a jogalapi döntés tartalma, a határozat rendelkező részének megszővegezése volt. Ezzel szemben a másodfokú bíróság jogerős közbenső ítéletével helyben hagyott elsőfokú közbenső ítélet rendelkező része olyan megállapítást tartalmaz, amely elégséges és beazonosítható módon rögzíti az alperesnek a felperessel szemben fennálló kártérítési kötelezettségét. Az ehhez szükséges feltételek vizsgálata a másodfokú bíróság részéről maradéktalanul megtörtént. Megállapította a Kúria, hogy a perben eljáró bíróságok okszerűtlennek minősülő bizonyítékmérlegelési hibát nem vétettek, a kártérítési felelősség fennállása szempontjából alapvető jelentőségű, a tüz keletkezésének körülményeivel összefüggő kérdések megválaszolása szakértő alkalmazását tette indokolttá. A másodfokú bíróság a kárral okozati összefüggésbe hozható szerződészegést az alperesnek azzal a hibás teljesítésével azonosította, hogy bérbeadóként az elektromos hálózati rendszer megfelelő működéséről nem gondoskodott. Ezt a jogi következtetést a Kúria a felülvizsgálati eljárásban is irányadónak tekintette, és megállapította, hogy az helytálló ténymegállapításokon és a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi jogszabályhelyek helyes alkalmazásán alapult.
- [7] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt, mely szerint a polgári eljárás során elkövetett jogszétsétek (bizonyítási teher károkozótól történő bírósági átvétele, kimentés kizárása) a bíróság döntésére jelentős kihatással voltak, a bizonyítási eljárás elmaradásából eredő hátrányos jogkövetkezményeket nem lehetett volna az indítványozó terhére értékelni. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria eljárása az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, mert bár megállapította, hogy a Törvényszék (és nem a felperes, akit – az indítványozó szerint – e körben bizonyítási kötelezettség terhelt) állított fel a kártérítési felelősség körébe tartozó okozati összefüggést, és zárta ki az indítványozó kárfelelősség alóli kimentését, mégsem utasította a Törvényszéket új eljárás lefolytatására. Ezáltal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítéletben alperesként szerepel, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A bíróság tájékoztatása szerint a Kúria közbenső ítéletét 2022. április 7-én kézbesítették, míg az alkotmányjogi panaszt 2022. április 19-én – határidőben – nyújtotta be az indítványozó jogi képviselője a bíróságon. Az ügyben további rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a bírósági döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) – és ezzel összefüggésben (7) bekezdése – tekintetében állított alapjogsérelmet illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági

ítéletek) arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem azt kívánta elérni, hogy az Alkotmánybíróság a kártérítési felelősség terén a bíróságok által elfoglalt jogi álláspontot bírálja felül. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]]. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak többek között a közbenső ítélet feltételeinek fennálltával, a kár és a kártérítési felelősség okozati összefüggésével, a szakértői bizonyítás körével és annak mikénti mérlegelésével. Ezen túlmenően, a jogorvoslathoz való jog sérelmét illetően az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az indítványozó számára biztosítva volt a fellebbezés lehetősége, mellyel élt is. Majd a jogerős közbenső ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amelyet az érdemben elbírált.

- [13] 3. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2022. november 29.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1089/2022.

